

“KRAJOBRAZ-

Krajobrazna arhitektura

KRAJINA-

u sustavu građenja

u Republici Hrvatskoj

PEJZAŽ”

“Krajobraz-krajina-pejzaž” Međunarodni stručni skup krajobraznih arhitekata, 29. i 30.5.2014.

Dr.sc. Iva Rechner Dika: Krajobrazna arhitektura u sustavu građenja u Republici Hrvatskoj

PROFESIJA / STRUKA **KRAJOBRAZNI ARHITEKT**

- međunarodno poznata, priznata, regulirana
- U Hrvatskoj?

Hrvatski zakonodavni okvir profesije:

Zakon o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu (1998) – osnivanje KOMORE, osnivanje RAZREDA ARHITEKATA

HRVATSKA KOMORA ARHITEKATA osnovana u lipnju 2009. godine temeljem *Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji* (NN 152/08)

Temeljni akt – STATUT HRVATSKE KOMORE ARHITEKATA (2010)

PROFESIJA / STRUKA **KRAJOBRAZNI ARHITEKT**

STATUT HRVATSKE KOMORE ARHITEKATA (2010):

(čl. 22) **Strukovni zadaci ovlaštenih arhitekata** obuhvaćaju:

- prostorno uređenje,
- projektiranje,
- poslove stručnog i projektantskog nadzora,
- poslove tehničkog savjetovanja,
- kontrole projekata i
- poslove upravljanja projektom.

(čl. 23) U **Imeniku ovlaštenih arhitekata** ovlašteni arhitekt se upisuje u jedan od stručnih smjerova:

1. Stručni smjer ovlaštenih arhitekata,
2. Stručni smjer ovlaštenih arhitekata – urbanista,
3. Stručni smjer ovlaštenih arhitekata unutarnje arhitekture,
- 4. Stručni smjer ovlaštenih krajobraznih arhitekata.**

PROFESIJA / STRUKA **KRAJOBRAZNI ARHITEKT**

STATUT HRVATSKE KOMORE ARHITEKATA (2010):

(čl. 24)

(1) **Stručni smjerovi** ovlaštenih arhitekata određeni su **prema strukovnim zadacima**:

- ...

- Strukovni zadaci ovlaštenog krajobraznog arhitekta su:

- **planiranje**,
- **projektiranje**, uređenje krajobraznih struktura unutar i izvan naseljenih područja,
- **zaštita** i planski sustavno održavanje krajobraza i ostvarenja krajobrazne arhitekture, utemeljenih na biotehničkim, umjetničkim, gospodarskim i ekološkim spoznajama i postupcima.

(3) Strukovni zadaci ovlaštenog arhitekta i ovlaštenog krajobraznog arhitekta obuhvaćaju u okviru njihovih ovlaštenja i **sudjelovanje u planiranju *krajojlika*, planiranju gradova, regionalnom planiranju i zaštiti okoliša**.

PROFESIJA / STRUKA **KRAJOBRAZNI ARHITEKT**

STATUT HRVATSKE KOMORE ARHITEKATA (2010):

(čl. 24)

(5) Strukovni zadaci odgovaraju definiciji i klasifikacijskim oznakama Pravilnika o utvrđivanju **znanstvenih područja** («Narodne novine», broj 29/97, 135/97, 8/00 i 30/2000, 78/08 za grane 2.01.01. do 2.01.05., polja 2.01 **Arhitektura i urbanizam**, u okviru područja tehničkih znanosti. Za krajobrazne arhitekate strukovni zadaci odgovaraju oznakama za granu 4.01.08., **krajobrazna arhitektura** polja 4.01. Agronomija u okviru područja biotehničkih znanosti.

RAZLIČITA ZNANSTVENA PODRUČJA – posljedično:

- različiti resori / ministarstva
- raznolika regulativa koja obuhvaća strukovne zadatke KA:
 - **planiranje** **PROBLEM MEĐURESORSKE USKLAĐENOSTI**
 - **projektiranje** **- terminologija, definicije pojmova**
 - **zaštita** **- propisi**

“... utemeljenih na biotehničkim, umjetničkim, gospodarskim i ekološkim spoznajama i postupcima.”

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PLANIRANJE i ZAŠTITA

Zakonski okvir:

- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)
- Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima, standardu elaborata i obveznih priloga prostornih planova (NN 148/2010) – ne važi, novi u izradi
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 080/2013)
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 061/2014)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03; 157/03-ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13)

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PLANIRANJE i ZAŠTITA

- **Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)**

- nema definicije krajobraza ni krajobraznih vrijednosti

- stari Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12):

(Čl.2)

8. Krajobraz je određeno područje, opaženo ljudima, čija je osobnost rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika i koje obilježava prevladavajuća prisutnost prirodnih sastojina,

9. Krajobrazne vrijednosti su svojstvenosti prirodnoga, kultiviranog ili kulturnog krajobraza, koje određuju njegovu prirodnu, kulturnopovijesnu i estetsku osobnost,

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PLANIRANJE i ZAŠTITA

- **Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)**

- pojam **krajobraz** se koristi **u smanjenom opsegu**, djelomično zamijenjen pojmom **“prostor”**

- pojmovi vezani uz **krajobrazne vrijednosti** izrijeком se spominju češće jedino u člancima vezanim uz Planiranje u **ZOP-u** (Čl. 46, 49), i to: **krajolik, tradicijske vrijednosti krajolika, prirodne krajobrazne vrijednosti, pejzažna rekultivacija...**

- **stari Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12):**

- **u velikom broju** odredbi Zakona **koristi se** pojam **krajobrazne vrijednosti**, npr: čl.7, čl. 10, čl. 52 itd.

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PLANIRANJE i ZAŠTITA

- **Zakon o zaštiti prirode** (NN 80/13)
- **Zakon o zaštiti okoliša** (NN 80/13)

- u oba Zakona se pojavljuje **definicija krajobraza**

ZOZP (čl. 9)

21. krajobraz je dio prostora čiji je karakter rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika,

22. krajobrazna raznolikost je strukturiranost prostora nastala na interakciji prirodnih i/ili stvorenih krajobraznih elemenata određenih bioloških, klimatskih, geoloških, geomorfoloških, pedoloških, kulturno-povijesnih i socioloških obilježja,

ZOZO (čl. 4)

20. Krajobraz je određeno područje viđeno ljudskim okom, čija je narav rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i ljudskih čimbenika, a predstavlja bitnu sastavnicu čovjekovog okruženja, izraz raznolikosti zajedničke kulturne i prirodne baštine te temelj identiteta područja,

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PLANIRANJE i ZAŠTITA

- **Zakon o zaštiti prirode** (NN 80/13)
- **Zakon o zaštiti okoliša** (NN 80/13)

- u oba Zakona je naglasak na zaštiti i očuvanju **krajobrazne raznolikosti i vrijednosti krajobraza**

ZOZP (čl. 7)

(1) Pri planiranju i uređenju prostora te pri planiranju i korištenju prirodnih dobara osigurava se očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza, koja su temeljem svoje linearne ili kontinuirane strukture ili funkcije bitna za migraciju, širenje i genetsku razmjenu divljih vrsta.

ZOZO (čl. 3)

(1) Zaštitom okoliša osigurava se cjelovito očuvanje kakvoće okoliša, očuvanje bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti te georaznolikosti, racionalno korištenje prirodnih dobara i energije na najpovoljniji način za okoliš, kao osnovni uvjet zdravog života i temelj koncepta održivog razvitka.

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PLANIRANJE i ZAŠTITA

- **Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)**
- **Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13)**

- u oba Zakona je naglašena **povezanost s postupkom izrade dokumenata prostornog uređenja**

ZOZP (čl. 7)

(4) Zaštita krajobraza iz stavaka 2. i 3. ovoga članka provodi se **integriranjem u postupke izrade dokumenata prostornog uređenja** kao i planova gospodarenja prirodnim dobrima.

ZOZO (čl. 14)

(3) **Kod izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja** mora se posebno uzimati u obzir prikladnost zahvata s obzirom na ... osjetljivost okoliša na određenom prostoru, odnos prema skladu i **vrijednostima krajobraza**, odnos prema neobnovljivim i obnovljivim prirodnim dobrima, kulturnoj baštini i materijalnim dobrima, te ukupnost njihovih međusobnih utjecaja i međusobnih utjecaja postojećih i planiranih zahvata na okoliš.

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PLANIRANJE i ZAŠTITA

- Sudjelovanje krajobraznih arhitekata u izradi prostorno-planske dokumentacije:

Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji (NN 152/08, 49/11, 25/13)

Čl.6. **Stručne poslove** prostornog uređenja u svojstvu **suradnika** u izradi dokumenta prostornog uređenja i obavljanja drugih stručnih poslova prostornog uređenja **može obavljati fizička osoba** tehničke (arhitektura, promet, građevinarstvo, elektrotehnika, strojarstvo, geodezija i dr.), **biotehničke (krajobrazni arhitekt)**, prirodoslovne (geografija, biologija, ekologija, šumarstvo, agronomija i dr.) i društvene (pravo, ekonomija, sociologija, demografija i dr.) struke

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PLANIRANJE i ZAŠTITA

- Sudjelovanje krajobraznih arhitekata u izradi prostorno-planske dokumentacije:

Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14)

Čl.7.

(3) Pojedina poglavlja u studiji izrađuju stručnjaci najmanje razine visokog obrazovanja sa završenim diplomskim sveučilišnim studijem prema propisu kojim se uređuje razina obrazovanja odgovarajuće struke za područje koje se poglavljem obrađuje.

Tema krajobraza pojavljuje se kao obavezni sadržaj Studije

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PROJEKTIRANJE

Zakonski okvir:

- **Zakon o gradnji** (NN 153/13)

Članak 69.

(1) **Glavni projekt** ovisno o vrsti građevine, odnosno radova sadrži:

1. arhitektonski projekt **... sadrži i krajobrazni projekt ???**
2. građevinski projekt
3. elektrotehnički projekt
4. strojarski projekt.

(2) Izradi glavnog projekta, odnosno pojedinih projekata koje sadrži, ovisno o vrsti građevine, odnosno radova, ako je to propisano posebnim zakonom ili ako je potrebno, prethodi izrada:

1. **krajobraznog elaborata (...)**

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA - djelatnost – PROJEKTIRANJE

- **Zakon o prostornom uređenju i gradnji** (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12)

Članak 193.

(1) **Glavni projekt** ovisno o vrsti građevine odnosno radova, sadrži:

- arhitektonski projekt, **... ne sadrži krajobrazni projekt ???**
- građevinski projekt,
- elektrotehnički projekt,
- strojarski projekt,
- troškovnik projektiranih radova.

(3) Ovisno o vrsti građevine glavni projekt sadrži i druge vrste projekata (geodetski projekt, projekt temeljenja, **krajobrazni projekt** i dr.).

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA

Nacrt prijedl. **Zakona o arhitektonskim i inženjerskim djelatnostima** (HKA, 2014)

Zadaće arhitektonske struke u obavljanju stručnih poslova projektiranja su:

- osiguravanje cjelovitosti i međusobne **usklađenosti svih projekata za zgrade i objekte krajobrazne arhitekture**, (...)
- izrada **krajobraznog elaborata** kao prethodne prostorno-programске podloge za zaštitu i očuvanje krajobraznih elemenata i struktura te uređenje otvorenih, zelenih prostora,
- **izrada projekata krajobrazne arhitekture za sve građevine**, (...)
- izrada snimke i arhitektonske snimke izvedenog stanja za zgrade i objekte krajobrazne arhitekture,
- izrada snimke postojećeg stanja za zgrade i objekte krajobrazne arhitekture,
- utvrđivanje ispunjavanja bitnih zahtjeva za građevinu za zgrade i objekte krajobrazne arhitekture, s izradom dokaza o ispunjavanju bitnih zahtjeva u okviru zadaća za koje je arhitektonska struka ovlaštena za projektiranje, (...)

Strukovni nazivi u sklopu arhitektonske struke su ovlašteni arhitekt, ovlašteni arhitekt-urbanist i **ovlašteni krajobrazni arhitekt**.

KRAJOBRAZNA ARHITEKTURA

Nacrt prijedl. **Zakona o arhitektonskim i inženjerskim djelatnostima** (HKA, 2014)

Stručne poslove prostornog uređenja u svojstvu suradnika u izradi dokumenta prostornog uređenja i obavljanja drugih stručnih poslova prostornog uređenja može obavljati fizička osoba tehničke (arhitektura, promet, građevinarstvo, elektrotehnika, strojarstvo, geodezija i dr.), **biotehničke (krajobrazna arhitektura, šumarstvo, agronomija)**, prirodoslovne (geografija, biologija, ekologija i dr.) i društvene (pravo, ekonomija, sociologija, demografija i dr.) struke ...

“KRAJOBRAZ-

Krajobrazna arhitektura

KRAJINA-

u sustavu građenja

u Republici Hrvatskoj

PEJZAŽ”

HVALA NA PAŽNJI !

“Krajobraz-krajina-pejzaž” Međunarodni stručni skup krajobraznih arhitekata, 29. i 30.5.2014.

Dr.sc. Iva Rechner Dika: Krajobrazna arhitektura u sustavu građenja u Republici Hrvatskoj